

CDA

Oud-Beijerland

Verkiezingsprogramma

2014 - 2018

Midden tussen
de mensen

INHOUD

Deel 1:

CDA Oud-Beijerland

Deel 2:

CDA Hoeksche Waard

Oude Raadhuis

Uitgangspunten CDA

U kunt bij het CDA terecht als u zich voelt aangesproken door onze uitgangspunten. Ons bindt, naast de gezamenlijke democratische waarden, het christendemocratische gedachtegoed dat de Bijbel ons aanreikt. Het is onze grondslag en inspiratiebron bij het vinden van oplossingen voor hedendaagse problemen. De mens staat daarbij voorop. Menselijk geluk, menselijke waardigheid, wederzijds respect, veiligheid en geborgenheid, gemeenschapszin en zorg voor elkaar.

Inleiding

Voor u ligt het verkiezingsprogramma 2014-2018 "Midden tussen de mensen".

Dit programma bestaat uit twee delen. In het eerste deel vindt u de Oud-Beijerlandse antwoorden van het CDA op de lokale ontwikkelingen in de tien programmalijnen van onze gemeente. In het tweede deel staat de uitwerking van het regionale afdelingsbestuur. Alle Hoeksche Waardse afdelingsbesturen stelden voor een aantal beleidsthema's een gezamenlijke regionale verkiezingstekst op.

Verder staan we in dit verkiezingsprogramma op het voorblad stil bij de specifieke uitgangspunten van het CDA. Deze zijn gebaseerd op onze vier uitgangspunten: Gerechtigheid, Solidariteit, Gespreide verantwoordelijkheid en Rentmeesterschap.

Op 19 maart 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Het CDA denkt dat kiezers naast de keuzes van het CDA ook hun stemkeuze bepalen vanwege het christelijke gedachtegoed.

Als u meer informatie wilt over een bepaald onderwerp, neemt u contact op met de volgende contactpersoon.

Contactinformatie

CDA Oud-Beijerland

Ad Valkenburg
p/a Lange Hille 10
3261TL Oud-Beijerland
0186 – 618881
a.w.j.valkenburg@online.nl
www.cda.nl/zuid-holland/oud-
beijerland/

Woningbouw, Milieu, Economie, Financiën en Regio Zaken

John van Sintmaartensdijk
0186 – 620006
J.sintmaartensdijk@oud-
beijerland.nl

Ruimtelijke ordening, Verkeer en Veiligheid

Ad Valkenburg
0186 – 618881
a.w.j.valkenburg@online.nl

Jeugd, Onderwijs, Sociaal cultureel werk, Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

Nico Hennip
0186 – 615000
saskianicohennip@gmail.com

Zorg, Welzijn, Gehandicapten en Ouderen

Ina van der Werf - Weeda
0186 – 610012
i.vanderwerfweeda@oud-
beijerland.nl

Sport, Jeugd en Cultuur

Arjen de Vries
0186 – 618063
a.vries786@chello.nl

Deel 1

CDA Oud-Beijerland

CDA

1. Bestuur en Dienstverlening

De gemeenteraad is het hoogste orgaan in de gemeente. De gemeenteraad stelt kaders van beleid en neemt besluiten.

De gemeenteraad controleert ook het college van burgemeester en wethouders. Samen vormen zij het gemeentebestuur. Inwoners en het gemeentebestuur communiceren via verschillende kanalen. Dit gebeurt via persoonlijk contact, e-mail of telefoon, maar u kunt ook gebruik maken van de inspraakmogelijkheid tijdens raadsvergaderingen. U kunt zo uw standpunten of klachten duidelijk maken.

Betrokkenheid van de inwoner

Het CDA Oud-Beijerland wil graag weten wat u vindt van nieuwe plannen of van nieuw beleid. Daarom vinden we een goede relatie tussen inwoners en het gemeentebestuur erg belangrijk. Dat het gemeentebestuur en zijn ambtelijke organisatie hierbij altijd betrouwbaar en integer handelt, staat voor ons buiten kijf. Het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie zijn er voor u.

Efficiënte en doelmatige ambtelijke organisatie

Onze gemeente moet een efficiënte en flexibele, maar ook een sobere en doelmatige ambtelijke organisatie zijn. De ambtenaren zijn servicegericht en vormen het eerste aanspreekpunt voor de inwoner. Het CDA Oud-Beijerland vindt dat de ambtelijke organisatie over de vereiste kennis en vaardigheden moet beschikken.

Het CDA kiest voor...

Gemeentelijke Organisatie en Dienstverlening

- Een efficiënte en flexibele, maar ook een doelmatige organisatie.
- Een efficiënte verdeling van taken wethouders.
- Gerichte betrokkenheid voor de inwoner bij het opstellen van beleid in plaats van vrijblijvendheid.
- Een organisatie die zich meer richt op het uitvoeren van plannen dan op het maken van (te veel) nieuwe plannen.
- Een duidelijke herkenbaarheid voor inwoners in het democratische besluitvormingsproces.

Regionale samenwerking

- Eén Hoeksche Waardse gemeente binnen deze raadstermijn .

Bestuur en Dienstverlening (vervolg)

Het toenemende gebruik van internet en social media draagt bij aan een laagdrempelige vorm van contact tussen bestuurders en inwoners.

Bestuurlijk kiest het *CDA Oud-Beijerland* voor een helder en snel proces van besluitvorming. Dit doet het meeste recht aan de democratische legitimiteit.

Samenwerking in de Hoeksche Waard

De komende jaren zijn er opgaven in de Hoeksche Waard die de afzonderlijke gemeenten niet aan kunnen. Deze opgaven brengen bovendien grotere financiële risico's met zich mee. Het *CDA Oud-Beijerland* kiest daarom, bij voorkeur binnen komende raadsperiode, voor de totstandkoming van één Hoeksche Waardse gemeente

2. Openbare Orde en Veiligheid

U moet zich veilig voelen in uw eigen leefomgeving. Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid om onveiligheid te voorkomen. Deze partijen kunnen zelf bijdragen aan veiligheid en (sociale) leefbaarheid. Respect voor elkaar moet een gedeeld besef zijn.

De gemeente heeft een belangrijke taak als regisseur in de veiligheidsketen van beleid, preventie en handhaving. Het *CDA Oud-Beijerland* vindt dat inwoners, politie, scholen, (buurt- en sport-)verenigingen, horecaondernemers en winkeliers en woningcorporaties samen voor veiligheid moeten zorgen. Mogelijkheden om criminaliteit en calamiteiten te voorkomen, moet de gemeente stimuleren. Voorbeelden zijn: buurtpreventie en het gebruik van keurmerken (onder andere Veilig Wonen).

Jongeren en uitgaan

Het *CDA Oud-Beijerland* wil de projecten Actieplan Jeugd & Veiligheid en Kwaliteitskring Aanpak Centrumoverlast behouden en waar nodig uitbouwen. Zo kunnen politie, horecaondernemers en de gemeente overlast van uitgaande jeugd tegengaan.

Het CDA kiest voor...

Orde

- Terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren (project "Verzuip jij je toekomst").
- Het hanteren van de "nuloptie" voor coffeeshops.
- Overlast van honden- en paardenpoep tegengaan.
- Optreden tegen opzettelijke vernieling en de schade verhalen op de vandalen.
- Een beleid, gericht op handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar, bij de verkoop van alcohol aan jongeren, samen met ouders en de verkopers van alcohol (onder andere supermarkten, cafés, sportkantines).

Veiligheid

- Vrijwilligers zijn bij de brandweer onmisbaar
- Goede (regionale) afspraken, voorbereiding en oefening van alle betrokken hulpdiensten op mogelijke rampen.

3. Verkeer, vervoer, water en milieu

Verkeer en vervoer

Ons centrum, onze woongebieden en bedrijventerreinen vragen om een goede bereikbaarheid. Niet alleen voor de auto, maar ook voor de fiets en het openbaar vervoer. Over de weg en over het water. Dit houdt Oud-Beijerland vitaal voor alle inwoners, bedrijven en instellingen. Het *CDA Oud-Beijerland* steunt daarom ontwikkelingen van de provincie en het Rijk die bijdragen aan een betere ontsluiting van onze regio.

Daarnaast vraagt ook verkeersveiligheid voortdurend de aandacht, vooral voor voetgangers en fietsers.

Parkeren

Een duidelijk betaald parkeerbeleid is essentieel voor het centrum. Daarom is een goede bewegwijzering naar parkeermogelijkheden van groot belang. Verder vindt het *CDA Oud-Beijerland* dat betaald parkeren wat vriendelijker dient te worden voor bezoekers aan het centrum.

Milieu

Zuinig gebruik van energie, besparing en hergebruik van grondstoffen, schone lucht en schoon water zijn belangrijk voor het milieu. Het *CDA Oud-Beijerland* wil door meer scholing over milieu voor de diverse doelgroepen steun vergroten voor het milieubeleid.

Het CDA kiest voor...

Verkeer en vervoer

- Tweerichtingsverkeer over het Gedempte Spui, waardoor omrijden via het Vierwiekenplein niet meer hoeft.
- Steun voor de ontwikkeling van de A4-Zuid als er een afslag voor Oud-Beijerland komt. Het uitgangspunt is echter wel: We willen de A4 niet zien, horen of ruiken.
- Een andere oplossing voor de kruising Zinkweg -Spuidijk- Beneden Molendijk.
- Vinden van mogelijkheden om (recreatief) vervoer ook over water verder te ontwikkelen.
- Uitbreiden van aantal passantenplekken in de haven voor recreatievaart
- Busroute door Hoogerwerf en Poortwijk 2/3.

Parkeren

- Alleen betaald parkeren van maandag t/m zaterdag van 11.00 tot 16.00 uur. Op koopavonden(vrijdag) tot 21.00 uur
- Betere bewegwijzering naar parkeermogelijkheden.

Water en Milieu

- Gescheiden afvalinzameling werkt! Verder stimuleren en inwoners overtuigen.
- Heffingen voor inwoners niet verder op laten lopen.
- Aandacht voor duurzaamheid bij vervangingsinvesteringen.

4. Maatschappelijke Participatie

Maatschappelijke participatie betekent: gezamenlijk deelnemen. Wij willen dat iedereen meedoet in de maatschappij ondanks eventuele beperkingen. Wij willen dat iedereen een steentje bijdraagt.

Leeftijd, lichamelijke, psychische of verstandelijke beperkingen mogen geen belemmerende factor zijn voor deelname aan de samenleving. We staan voor een samenleving, waarin iedereen erbij hoort. Zo'n samenleving kan de gemeente niet eenzijdig creëren. Iedereen is daarvoor nodig. Deze begint bij het gezin en de directe woonomgeving. Het welzijnswerk in de gemeente stimuleert dit proces.

De gemeente heeft diverse gesprekspartners. Kerken en andere religieuze gemeenschappen horen daar ook bij. Mensen die vanuit hun overtuiging maatschappelijk actief zijn, zijn vaak dienstbaar aan dezelfde mensen als waar de gemeente zich op richt. In de aanpak van armoede is bijvoorbeeld contact met diaconieën onmisbaar. Daarom maakt de gemeente geen onderscheid in neutrale of levensbeschouwelijke organisaties, die samen algemene maatschappelijke taken uitvoeren.

Het CDA kiest voor...

Participatie

- Wij ondersteunen maatschappelijke participatie van kinderen in gezinnen met een minimuminkomen.
- Een gemeentelijk armoedebeleid dat activerend is voor wie nog kan werken en toereikend is voor wie dat niet meer kan.
- Maatschappelijke en levensbeschouwelijke organisaties bij situaties van sociale problemen betrekken.
- Een samenleving waar jong en oud in goede harmonie en met onderling respect elkaar ontmoeten en samenleven.
- Waar nodig, mensen op een effectieve manier begeleiden van bijstand naar nieuw werk.

Voorzieningen

- De bibliotheek anticipeert op ontwikkelingen en vernieuwingen om zo optimaal te functioneren als centrum voor informatie, cultuur en educatie.
- Het behoud van recreatie aan de Oude Tol, maar ontmoedigen van de zwemlocatie in het Spui.

Maatschappelijke Participatie (vervolg)

In de visie van het *CDA Oud-Beijerland* zijn verenigingen het cement van de samenleving en deze leveren een onmisbare bijdrage aan het realiseren van de maatschappelijk gewenste doelstellingen. Gemotiveerde vrijwilligers zijn daarbij onmisbaar. Een goede ondersteuning vanuit de gemeente kan daartoe bijdragen. Het werk van Welzijn Hoeksche Waard vergeten we daarbij niet.

Het CDA kiest voor...

Verenigingen en vrijwilligers

- (Een goede) ondersteuning van vrijwilligers die zich inzetten binnen verenigingen en clubs.
- Blijvende ondersteuning van het verenigingsleven en culturele activiteiten met een daarop afgestemd subsidiebeleid.

5. Jeugd en onderwijs

Onderwijs

Het CDA Oud-Beijerland ziet het onderwijs op scholen niet los van hun maatschappelijke omgeving. Omdat de bestuurlijke rol van de gemeente voor het onderwijs is veranderd, moet zij vooral samenwerking tussen scholen en instanties stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan: achterstandenbeleid, voortijdig schoolverlaten, terugdringen schoolverzuim, praktijkonderwijs, voor- en naschoolse opvang, peuterspeelzaalwerk en volwasseneneducatie.

Omdat opvoeding en educatie in elkaars verlengde liggen, vindt het CDA Oud-Beijerland het belangrijk dat ouders bij de school worden betrokken. Ouders/opvoeders zijn de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding. Wel zijn scholen partners bij het signaleren en (zo mogelijk) oplossen van problemen. Er is extra aandacht nodig voor sociale uitsluiting (pesten) van kinderen en voor het verbeteren van leerprestaties.

De vrijheid van onderwijs is een verworvenheid waarvoor het CDA Oud-Beijerland staat. Als in een Brede school verschillende scholen samenwerken, dan hecht het CDA Oud-Beijerland er waarde aan dat scholen hun eigen identiteit kunnen behouden.

Het CDA Oud-Beijerland streeft naar een school als spil in de wijk. Een ontmoetingsplek die ook 's avonds en in het weekend optimaal benut wordt. Het vergroot de sociale samenhang en het gevoel van veiligheid.

Het CDA kiest voor...

Onderwijs

- Voortijdig schoolverlaten moeten we verder terugdringen. Jongeren die uitvallen, terug begeleiden naar school of naar een baan. Als dit niet lukt, dan naar een zorgtraject.
- Leerplichtbeleid moet schoolverzuim voorkomen. Het CDA hecht aan strikte handhaving van de leerplicht.
- Onder regie van de gemeente moet een goede samenwerking van UWV Werkbedrijf, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen leiden tot een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Het CDA hecht grote waarde aan een goed overleg tussen de gemeente en alle schoolbesturen.
- Onderwijs vergroot kansen van jongeren. Een praktijkgerichte beroepsopleiding die een goede aansluiting geeft op de arbeidsmarkt is daarom belangrijk. Jongeren hebben dan een betere startkwalificatie en deze verlaagt jeugdwerkloosheid. Het CDA steunt initiatieven bij het vinden van mogelijkheden voor mbo-opleidingen.
- Goed onderwijs vraagt om goede onderwijshuisvesting.
- Behoud van maatschappelijke stages.
- Schoolbesturen ondersteunen bij plannen schoolpleinen uit te breiden en open te stellen voor een ieder ook buiten schooltijd.

Jeugd en onderwijs (vervolg)

Jeugd

Een maatschappij zonder jeugd heeft geen toekomst, mist dynamiek en verwondering. Jongeren zorgen voor leven in de brouwerij. Het *CDA Oud-Beijerland* wil jongeren betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente. Het *CDA Oud-Beijerland* hecht aan goed contact tussen de gemeente en jongeren.

Ouders kunnen onvoldoende zicht hebben of hun greep verliezen op de leefstijl van hun kinderen. In die gevallen is het belangrijk dat, naast opvoedingsondersteuning, de gemeente samen met partners een aanvullende rol inneemt bij beïnvloeding van de leefstijl van jongeren. Sportverenigingen en scholen zetten bijvoorbeeld programma's op voor jongeren. Tijdens het programma wijzen zij op de risico's van onder andere overmatig alcoholgebruik, ongezonde voeding, (soft)drugsgebruik en gokverslaving.

Sommige jongeren veroorzaken problemen die echt niet door de beugel kunnen. Meer toezicht en elkaar aanspreken op asociaal gedrag dringt overlast terug. En als het nodig is, consequent optreden.

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdzorg. Het *CDA Oud-Beijerland* wil jeugdzorg efficiënter en effectiever maken. Het accent moet liggen op het voorkomen van problemen en vroegtijdige signalering als er iets misgaat. Daarnaast willen we algemene voorzieningen zoals de kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, scholen en sportclubs op peil houden. De openingstijden van het zwembad behouden. En jongerenwerk voorkomt dat te veel jongeren aankloppen bij jeugdzorg.

Het CDA kiest voor...

Jeugd

- Centra voor Jeugd en Gezin moeten laagdrempelig en toegankelijk zijn en blijven.
- Initiatieven van of voorzieningen voor jongeren ondersteunen zoals skatevoorzieningen en voetbalveldjes.
- Jongeren en hun organisaties betrekken bij beleidsvorming en ontwikkeling van voorzieningen voor de jeugd.
- Voor kinderen voldoende speelgelegenheden realiseren. Speelplekken moeten kwalitatief veilig, 'natuurlijk' en avontuurlijk zijn.
- Een randvoorwaarde om werk en zorg te combineren is voor- en naschoolse opvang/kinderopvang belangrijk.
- Proactief en preventief voorkomen dat onze jeugd in het justitieel traject terecht komt
- De gemeente vangt signalen van verwaarlozing, mishandeling en sociaal-emotionele problemen van jeugd op en zorgt voor een effectieve aanpak.

6. Maatschappelijke ondersteuning

Onze gemeente staat bij maatschappelijke ondersteuning net als alle gemeenten in Nederland aan de vooravond van een veranderingsopgave die zijn weerga niet kent. De gemeente heeft per 1 januari 2015 grote nieuwe taken op het gebied van Zorg, Jeugdzorg en Werk en Inkomen, de zogenaamde decentralisaties. Deze nieuwe taken draagt de landelijke overheid met forse bezuinigingen over naar gemeenten. Dit vraagt om een geheel andere manier van denken en doen, voor gemeenten maar ook voor inwoners en maatschappelijke organisaties.

Het *CDA Oud-Beijerland* vindt dat de gemeente deze taken niet alleen kan uitvoeren. We willen daarom samenwerken met inwoners, vrijwilligersorganisaties, zorginstellingen, kerken, scholen, bedrijven en het verenigingsleven.

Zij leveren allemaal, elk op eigen wijze, een unieke bijdrage aan de samenleving. Zij zullen met de gemeente de handen ineen moeten slaan om deze nieuwe taken succesvol uit te voeren.

De gemeente doet een beroep op deze mensen en organisaties. En geeft ze ook het vertrouwen om eerst te kijken wat met mantelzorgers en vrijwilligers mogelijk is en zet daarna pas de zorg van professionals in. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed zaken te regelen. Niet alle zaken hoeven, via vaak bureaucratische regels en wetten, te gebeuren.

Het *CDA Oud-Beijerland* gaat uit van de mogelijkheden van mensen en niet van hun beperkingen. Ieder mens, ook iemand met een beperking heeft talenten, die wil het *CDA Oud-Beijerland* benutten.

Het CDA kiest voor...

Vrijwilligers

- Burgers, zorgaanbieders en vrijwilligersorganisaties betrekken bij decentralisaties.
- Mantelzorg, hulp van vrijwilligers en professionele zorg dienen elkaar aan te vullen.
- Versterken van de positie van mantelzorgers en zonodig respijtzorg bieden.

Integratie

- Het CDA verwacht van bedrijven, ondernemers, gemeenten en aanbieders van zorg en welzijn dat zij mensen met een beperking mogelijkheden bieden op betaald werk naar vermogen.
- Het CDA wil niet uitgaan van beperkingen van inwoners. Ieder mens heeft immers mogelijkheden die ook kunnen worden ingezet voor anderen.

Maatschappelijke ondersteuning (vervolg)

De gemeente moet keuzes maken om ook in de toekomst zorg betaalbaar te houden. Wat kan de gemeente bijvoorbeeld wel en niet vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) regelen? Familie, vrienden en/of sociaal netwerk zullen steeds meer hulp en zorg moeten leveren, omdat de gemeente steeds minder overheidsgeld kan besteden.

Het *CDA Oud-Beijerland* vindt dat er bij de gemeente altijd een vangnet moet zijn voor kwetsbare inwoners.

Solidariteit tussen inwoners (arm of rijk, gezond of ziek, oud of jong, sterk of wat zwakker) is een van de partijbeginselen van het *CDA Oud-Beijerland*. Omzien naar elkaar en er voor elkaar zijn, is voor het CDA vanzelfsprekend. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven.

De decentralisaties bieden ook kansen en mogelijkheden. Omdat de gemeente alle zeggenschap over bijna het gehele sociale domein krijgt, kunnen er dwarsverbanden worden gelegd tussen WMO, Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), Jeugdzorg en het domein van Werk en Inkomen. Het *CDA Oud-Beijerland* wil inzet op preventie en vroege signalering en bundeling van hulp en ondersteuning.

Het CDA kiest voor...

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

- Goede voorlichting aan burgers over veranderingen in wet- en regelgeving op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en zorg.
- Eigen bijdrage bij zorg en/of hulpmiddelen afhankelijk van inkomen.
- De gemeente stelt zich op dit terrein op als een lerende organisatie, om zodoende een steeds betere partner te worden in de maatschappelijke ondersteuning van inwoners.
- Omdat dit beleidsterrein te omvangrijk is voor onze gemeente, is regionale samenwerking van groot belang.
- Gekantelde aanpak. Alles wat inwoners met hulp van naasten kunnen, zelf regelen.
- Keuzevrijheid en eigen regie. Inwoners kiezen uit meerdere aanbieders of voor persoonsgebonden budget (pgb).
- Eén gezin, één plan, één regisseur. Niet meerdere hulpverleners in één gezin, die los van elkaar werken.

7. Volkshuisvesting

Op de woningmarkt is het nog steeds moeilijk. Het bevorderen van de doorstroom op de lokale woningmarkt vraagt maatwerk. Goed luisteren naar de vraag is daarom essentieel. Nieuwbouw dient afgestemd te zijn op de daadwerkelijke behoefte. Meer dan ooit is samenwerking van groot belang.

Het *CDA Oud-Beijerland* staat achter een actief doelgroepenbeleid voor woningbouw voor starters, senioren en gezinnen met jonge kinderen. Wij stimuleren nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeente, corporaties, ontwikkelaars en zorg- en welzijnsaanbieders. Zodat bovengenoemde doelgroepen een betaalbare en geschikte woning kunnen krijgen (ook duurdere huurwoningen en huurwoningen uit het middensegment).

Het *CDA Oud-Beijerland* is voorstander van collectief particulier opdrachtgeverschap, waarbij toekomstige bewoners gezamenlijk hun nieuwe woonomgeving vormgeven. Als er behoefte is, kunnen aannemers minder grote huizen bouwen, met een flexibele indeling. Denk bijvoorbeeld aan een huis met mogelijkheden voor het bouwen van een toekomstige tweede bouwlaag als er gezinsuitbreiding komt of anderszins de behoefte aan ruimte toeneemt. Denk hierbij ook aan mantelzorgwoningen en familiewoningen.

Bewoners moeten meer zelf kunnen bepalen, bijvoorbeeld door 'achter de gevel bouwen', de gemeente zal hier dan ook voorwaardenscheppend op inspelen. Een heldere regelgeving voor bouw of verbouw van woningen schept duidelijkheid.

Het CDA kiest voor...

Wonen

- Regionale afstemming van het woningbouwprogramma.
- In voldoende mate bouwen voor eigen inwoners en voor hen die een economische binding hebben met Oud-Beijerland en/of de Hoeksche Waard.
- De woonvisie Oud-Beijerland moet worden herzien.
- HW Wonen en marktpartijen bij woningbouwplannen betrekken.
- Een bouwprogramma voor alle doelgroepen, waarbij starters en senioren zóndig extra aandacht krijgen.
- Bouw op daarvoor geschikte inbreidingslocaties.
- Bouwen óók op uitbreidingslocaties.
- Ruimte voor maatwerk en kleinschalige initiatieven.
- Met instanties kijken naar woonkostenbesparende, duurzame maatregelen.
- Alternatieve financieringsmogelijkheden voor woningbouw een kans geven.

8. Economische & Sociale zaken en werkgelegenheid

Een gezonde economie schept banen en stelt zo veel mogelijk mensen in staat om te werken. Bevordering van werkgelegenheid is van groot belang. Het *CDA Oud-Beijerland* vindt betaald werk de beste vorm van sociale zekerheid. Deze geeft inwoners de kans tot zelfontplooiing en het gevoel erbij te horen in de samenleving.

De werkloosheid groeit nog steeds, ook door de crisis. Het *CDA Oud-Beijerland* pleit voor een proactieve benadering van het bedrijfsleven. Daarbij is een goede samenwerking tussen gemeente, het centrummanagement, ondernemersorganisaties en de Kamer van Koophandel vanzelfsprekend. Het *CDA Oud-Beijerland* steunt initiatieven om het lokale bedrijfsleven aan te sporen hierin haar kansen te pakken en mogelijkheden te ontdekken.

Volgens ons heeft de gemeente een stimulerende rol en een voorbeeldfunctie bij sociale uitdagingen. Bijvoorbeeld bij het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten en herintreders. Eveneens bij het stellen van eisen binnen het aanbestedingsbeleid, meer dan de (komende) wettelijke vijf procent.

Het CDA kiest voor...

Economisch

- Leegstand van winkels aanpakken (effectief en cosmetisch)
- Versterking van lokale en regionale economie, door onder andere actief beleid om meer bedrijven naar Oud-Beijerland te lokken door het vestigingsklimaat aantrekkelijk te maken en deze te lokken naar bijvoorbeeld leegstaande gebouwen.
- Een aanbod van bouwkvavels voor bedrijven dat is afgestemd op de vraag.
- Het bevorderen van lokaal aanbestedingsbeleid.
- Het promoten van toerisme.

Sociaal

- Het bewaren van afstand tot een 24-uurs economie die uitstijgt boven de huidige winkeltijdenwet.
- Het "ontzorgen" van werkgevers om werknemers met een beperking aan de slag te krijgen bij reguliere werkgevers.
- Het CDA zet zich in voor financiële tegemoetkoming van bijzondere kosten als gevolg van chronische ziekte of beperking voor mensen met een minimuminkomen.
- Blijvende inzet voor kwijtschelding van de onroerendezaakbelasting (OZB) en de afvalstoffenheffing voor mensen met een minimuminkomen.
- Versnippering van voorzieningen en financiële regelingen is ongewenst. Integrale indicatiesystemen kunnen de gewenste helderheid bieden.

Werkgelegenheid

- Het CDA pleit ervoor dat jongeren eenvoudiger een baan krijgen. Dit geldt ook voor ouderen. Ouderen hebben enorme ervaring die niet verloren mag gaan.

9. Ruimtelijke ordening

De ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente staat in de (herziene) Visie Dorpsontwikkeling, in de Toekomstvisie Oud-Beijerland en de woonvisie zijn vastgesteld. Het *CDA Oud-Beijerland* kiest voor een evenwichtige verdere ontwikkeling van Oud-Beijerland in een dynamische, landschappelijk verzorgde Hoeksche Waard. Daarin kiezen wij voor een zo compleet mogelijke regionale verzorgingskern voor inwoners. Daarbij maken wonen, werken, recreëren en verkeer een landschapsontwikkeling door die een waardevol vervolg is op een overwegend kleurrijke, soms gevoelige historie. Die verbondenheid laten we zien in de Hoeksche Waard en in de Zuidrand van de Randstad.

Bij een zorgvuldige ruimtelijke ontwikkeling hoort een gemeentelijke ruimtelijke ordening die op orde is. Hieronder verstaat het *CDA Oud-Beijerland* de actuele set van digitale, toegankelijke bestemmingsplannen, die enerzijds een goed leefmilieu beschermen, en anderzijds ook ontwikkelingsmogelijkheden bieden aan inwoners en bedrijven.

Oud-Beijerland ligt aan het Spui. Het *CDA Oud-Beijerland* wil daarom mogelijkheden langs het water maximaal benutten. Denk bijvoorbeeld aan bouwontwikkelingen op de kop van de haven, die de uitstraling van ons dorp ten goede komt.

Het CDA kiest voor...

Ontwikkeling

- Een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van wonen, werken, recreëren en verkeer in Oud-Beijerland en van de Hoeksche Waard in de Zuidrand van de Randstad.
- Uitvoering van de Visie Dorpsontwikkeling en de Toekomstvisie die in 2012 zijn vastgesteld.
- Een zo compleet mogelijke regionale verzorgingskern.

Ordening

- Een gemeentelijke ruimtelijke ordening die op orde is.
- Een actuele Nota Welstandsbeleid draagt bij aan het vooraf duidelijkheid geven aan architecten en aanvragers van de gewenste beeldkwaliteit van bouwplannen.
- Zorg voor beeldkwaliteit die bijdraagt aan de identiteit van de gemeente.
- Historisch erfgoed en culturele gebruiken bewaren voor de huidige en toekomstige generatie.

10. Gemeentelijke financiën

Het belangrijkste recht van de gemeenteraad is het *budgetrecht*. De Raad bepaalt waaraan en hoeveel geld de gemeente besteedt. Het college voert vervolgens uit en de Raad controleert of het college dit conform de wens van de Raad uitvoert. Het *CDA Oud-Beijerland* vindt dat de financiën van de gemeente op orde moeten zijn en blijven. Structurele uitgaven moeten worden afgedekt door structurele inkomsten.

De overheveling van (rijks)taken naar gemeenten zal ingrijpende gevolgen hebben voor gemeenten en de gemeentebegroting. Deze overheveling van taken gaat gepaard met efficiëntiekortingen op de budgetten voor gemeenten. De gemeente Oud-Beijerland staat voor de opgave om de komende collegeperiode ongeveer € 1,8 miljoen te bezuinigen. Op de langere termijn bedraagt de bezuinigingsopgave ongeveer € 3,1 miljoen.

Het is vooraf onmogelijk om inzicht te krijgen in de effecten hiervan. Het is daarom van belang de risico's zo snel mogelijk in beeld te brengen. Het *CDA Oud-Beijerland* vindt dat het Rijk de nieuwe taken moet bekostigen uit de daarbij behorende rijksbudgetten.

De gemeente moet keuzes maken, waarbij de gemeente bestaand beleid soms stopzet om ruimte te maken voor nieuw beleid. Daarom is juist nu communicatie met inwoners van groot belang. De gemeente doet nu meer dan ooit een beroep op verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van iedere inwoner. Alle inwoners van Oud-Beijerland gaan dit merken. De begroting moet tenslotte over meerdere jaren sluitend zijn en blijven.

Het CDA kiest voor...

Beleid

- Het CDA Oud-Beijerland vraagt continu aandacht voor een verantwoord en solide financieel beleid.
- Het CDA Oud-Beijerland wil jaarlijks de budgetten kritisch bekijken of deze door de gemeente opnieuw dan wel gewijzigd in de begroting laten opnemen.
- Het CDA Oud-Beijerland pleit voor het zo snel mogelijk in beeld brengen van de risico's bij de overheveling van (rijks)taken.

Bezuiniging, belastingverhoging en subsidies

- Het CDA Oud-Beijerland kijkt bij bezuinigingen eerst naar mogelijkheden binnen de bedrijfsvoering en optimalisatie van het gebruik van voorzieningen, pas daarna naar verhoging van belastingen.
- De gemeente benut beschikbare (Europese) subsidieregelingen.

Deel 2

CDA Hoeksche Waard

CDA

Midden tussen de mensen

Samenleving

Het CDA vindt dat we niet voor onszelf leven, maar ook voor een ander. Daar past geen anoniem dorp bij en geen gemeente die alles voor ons regelt. Wij kiezen bewust partij voor de samenleving.

Het CDA wil de komende jaren verder bouwen aan onze gemeenschappen. We verzetten ons daarbij tegen zaken die de samenleving aantasten, zoals criminaliteit, drugsgebruik en alcoholmisbruik.

Met goede ondersteuning helpen we mensen die aan de kant staan. Voor gezinnen, die hard in hun portemonnee worden geraakt, zetten we ons als gezinspartij extra in.

Omdat we midden tussen de mensen staan, willen we:

1. Ruimte voor de jeugd
2. Vitale kernen
3. Omzien naar elkaar
4. Wonen voor jong en oud
5. Duurzaam en dynamisch landschap

1. Ruimte voor jeugd

De kabinetsveranderingen van de afgelopen tijd en de veranderingen in wetgeving hebben invloed op veel onderdelen van de samenleving, zo ook op zorg voor de jeugd. Het CDA ziet deze veranderingen als een kans om de zorg voor de jeugd eenvoudiger en effectiever te maken. De nadruk moet gelegd worden op het voorkomen van problemen en vroegtijdige signalering als er iets misgaat, zodat minder jongeren uiteindelijk daadwerkelijk in de jeugdzorg terecht komen. Om dit te bereiken zullen algemene jeugdvoorzieningen zoals de kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, scholen, sportclubs en jongerenwerk op peil moeten blijven.

De aanpak van het CDA richt zich op:

- **Groeiruimte:** jongeren krijgen meer ruimte om gezond en veilig op te groeien;
- **Bewegingsruimte:** jongeren krijgen meer ruimte voor (ongeorganiseerd) sporten en spelen;
- **Ontwikkelruimte:** jongeren krijgen meer ruimte om hun talent te ontwikkelen;
- **Leefruimte:** jongeren krijgen meer ruimte voor hun eigen plek in de samenleving.

Groeiruimte

Kinderen hebben een evenwichtige en gezonde thuissituatie nodig als basis om op te groeien. Gelukkig kunnen de meeste ouders hun kinderen een veilige, gezonde gezinssituatie bieden. Hierdoor gaat het met het overgrote deel van de jeugd goed. Helaas ervaart 20 procent van de gezinnen met kinderen eenvoudige of complexere problemen bij het opvoeden en opgroeien. Het CDA zet zich daarom in voor:

- Laagdrempelige zorg en hulpverlening: ouders en jongeren moeten gemakkelijk en snel de weg kunnen vinden naar de juiste hulp;
- Garantie voor snel en adequaat handelen bij problemen;
- Vroege signalering: scholen en hulpinstanties moeten tot een 'naadloos' sluitende aanpak komen, zodat zij problemen bij jongeren zo vroeg mogelijk signaleren en snel de juiste hulp kunnen bieden.

Bewegingsruimte

Voor een goede ontwikkeling is het belangrijk dat de jeugd kan sporten en buitenspelen. Daarom wil het CDA:

- Bij nieuwe bouwplannen zich de komende periode sterk maken voor het opnemen van voldoende ruimte voor sporten en spelen;
- Samen met (sport)verenigingen zorgen voor meer beweging.

1. Ruimte voor jeugd (vervolg)

Ontwikkeldruimte

De ontwikkelingskansen van jongeren hangen voor een groot deel samen met de kansen op een succesvolle en ononderbroken schoolloopbaan. Toch vindt het CDA dat er niet te eenzijdig gekeken moet worden naar schoolprestaties. CDA'ers hebben de overtuiging dat iedereen meetelt en dat iedereen het verdient om tot zijn recht te komen. Dit betekent dat wij – naast schoolprestaties – groot belang hechten aan het ontwikkelen van talenten, sociale vaardigheden en het eigen maken van waarden en normen. Dit gaat het best spelenderwijs, bijvoorbeeld door het aanbieden van sportieve en culturele activiteiten in en rond school. Daarom zet het CDA ook stevig in op de ontwikkeling van Brede Scholen. Verder wil het CDA de koppeling tussen school en praktijk verbeteren met twee projecten, namelijk:

- Ruimte bieden voor maatschappelijke stages. De ervaringen in het verleden met deze stages waren doorgaans goed;
- Het verzorgen van gastlessen op middelbare en vakscholen door ondernemers, bestuurders en medewerkers van maatschappelijke organisaties;
- Trainingen aan jongeren vanuit de praktijk over de verwachtingen van werkgevers en omgekeerd, het schrijven van sollicitatiebrieven, het voeren van sollicitatiegesprekken en trainingen in assertiviteit/zelfvertrouwen.

Leefruimte

Jongeren zijn de toekomst. Zij verdienen een plek middenin de samenleving. Op hun tijd hebben zij behoefte aan gezonde aandacht, belangstelling bij wat hen bezighoudt en coaching als zij ergens tegenaan lopen. Het CDA vindt daarom dat jongerencentra en aangewezen hangplekken een belangrijke rol in de maatschappij vervullen. Het is belangrijk dat jongeren, net als volwassenen, hun eigen keuzes mogen maken. Ze hebben het recht om te leren van eventuele fouten. Als we jongeren letterlijk en figuurlijk ruimte bieden in het midden van de samenleving, betekent dit dat we een situatie moeten creëren waarin jongeren en ouderen kunnen werken aan wederzijds begrip, verdraagzaamheid en verbondenheid.

Het CDA wil daarom:

- Het handelen van jongerenwerkers, horecaondernemers, verenigingen, scholen, kerken, exploitanten van sociaal-culturele voorzieningen, politie en omwonenden rond jongerencentra en hangplekken beter op elkaar afstemmen;
- Met bovengenoemde partijen een sluitende regionale aanpak ontwikkelen voor alcoholmatiging en preventie (zoals openings- en sluitingstijden en leeftijdsgrenzen);
- Investeren in jeugd waar het wel goed mee gaat en hen stimuleren anderen mee te vragen naar activiteiten;
- Verenigingen sterker maken in hun maatschappelijke rol.

2. Vitale kernen

Het CDA gaat voor gezonde, vitale kernen. Dat betekent dorpen en buurtschappen, waarin alle leeftijdsgroepen kunnen en willen wonen en waar het goed leren, werken en genieten is. Als het gaat over vitaliteit, dan gaat de discussie vaak al snel over voorzieningen en accommodaties. Maar vitaliteit heeft in de eerste plaats te maken met activiteiten waarbij mensen elkaar ontmoeten, zoals bij dorpsfestiviteiten en in verenigingsleven, maar ook gewoon op school, straat of in de winkel. Pas in de tweede plaats gaat het over de plek of het gebouw waar die activiteiten moeten plaatsvinden: de accommodaties.

Activiteiten

In deze tijd van vergrijzing, afnemend inwoneraantal, schaalvergroting en individualisering kiest het CDA voor een samenleving waarin iedereen past en telt. Het CDA ziet scholen, stichtingen, verenigingen en levensbeschouwelijke organisaties als het cement van de samenleving. We willen het verbindend vermogen van deze organisaties graag verbeteren. Daartoe willen we graag naar een meer 'activerend subsidiesysteem'. In een activerend subsidie systeem worden de inspanningen van individuen en organisaties beloond om activiteiten te organiseren, die een meerwaarde hebben voor de eigen vereniging of de samenleving.

(Beginnende) organisaties prikkelen we zo om actief te worden/blijven en nieuwe initiatieven te ontplooiën gericht op het op peil houden of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in dorpen. In het bijzonder wil het CDA de trend van toenemende eenzaamheid keren door initiatieven gericht op eenzaamheidsbestrijding ruimhartig te ondersteunen.

Accommodaties

In de hele Hoeksche Waard speelt in meer of mindere mate de vraag of accommodaties voor verenigingen, scholen en voorzieningen gebundeld moeten worden in multifunctionele accommodaties, dan wel gespreid moeten worden over dorpen en buurten. Deze vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden. Er zijn meerdere keuzes denkbaar die – indien goed uitgevoerd – tot een vergelijkbaar voorzieningenniveau kunnen leiden. Duidelijk voor het CDA is in ieder geval, dat isolement van mensen als gevolg van onvoldoende bereikbare of toereikende voorzieningen niet aanvaardbaar is. Dit betekent echter niet, dat alle voorzieningen ook in de vorm van een gebouw aanwezig moeten zijn in dorpen.

Het bereikbaar maken van voorzieningen kan ook door voorzieningen vanuit een centraal steunpunt naar de mensen te brengen (mobiele diensten, thuiszorg, etc.), of door minder mobiele mensen een goede vervoersregeling aan te bieden om naar de voorzieningen te gaan.

2. Vitale kernen (vervolg)

Hoe houden we de kernen vitaal?

Voor het CDA is het duidelijk, dat de Hoeksche Waard haar landelijk gebied met vitale kernen meer op de kaart moet zetten als veilig en prettig woongebied voor (jonge) gezinnen. De boodschap naar de omgeving richten we meer op Wonen in de tuin van de Randstad waar Rust en Ruimte samen gaan met Vrijheid, Veiligheid en Vitaliteit.

“Een goede leefomgeving voor uw kind is veel waard: de Hoeksche Waard”.

Gemeenten moeten gezamenlijk regie voeren om effectief in te spelen op de gevolgen van vergrijzing en gezinnen met kinderen te interesseren voor de Hoeksche Waard. Op deze wijze kunnen zowel scholen als verenigingen verzekerd blijven van voldoende jonge aanwas en de vitaliteit behouden. Daarnaast zullen we samen met inwoners en betrokken organisaties vast moeten stellen, welke activiteiten niet mogen ontbreken om een dorp of buurt vitaal te houden en hoe we deze activiteiten het best kunnen organiseren. Inbreng van bewoners is hierbij belangrijk, zoals bij ‘Buurt bestuurt’.

3. Omzien naar elkaar

Het CDA vindt onderlinge verbondenheid tussen mensen belangrijk. Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. Mensen, buurten, sportclubs, scholen, kerken, zorginstellingen, bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan de samenleving. Er moet betrokkenheid zijn tussen generaties en tussen arm en rijk. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen.

Solidariteit

De overheid geeft al die mensen en organisaties het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed zaken te regelen. Niet alle zaken hoeven via vaak bureaucratische regels en wetten te gebeuren. Het is deze betrokkenheid van de burger die onmisbaar zal zijn om mensen de zorg die ze nodig hebben in de toekomst te bieden. Mensen worden steeds ouder, wat betekent dat er meer zorg nodig is. Om de zorg ook in de toekomst betaalbaar te houden zijn keuzes in de zorg noodzakelijk. We willen dat de zorg betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen. Solidariteit met iedereen die echt zorg nodig heeft, is voor ons een uitgangspunt.

Zorg dichtbij

Mensen moeten zo lang mogelijk zelfstandig de regie over hun leven kunnen voeren. Familie, vrienden en buurtgenoten spelen hierbij een belangrijke rol. Mantelzorg en professionele zorg dienen elkaar te versterken. Het CDA vindt vrijwilligerswerk en mantelzorg heel belangrijk. Hun belangeloze inzet is onbetaalbaar voor onze samenleving. Het CDA wil de positie versterken van mantelzorgers die bijvoorbeeld een zieke partner thuis verplegen. Het langdurig verlenen van mantelzorg kan namelijk een zware belasting zijn, vooral voor oudere mantelzorgers. De gemeente moet mantelzorgers ondersteunen en zorgt bijvoorbeeld voor een huishoudelijke hulp die een paar uur komt schoonmaken. De gemeente helpt daar waar mogelijk, maar zodra de mantelzorger niet meer kan, zoekt de gemeente naar een alternatief.

3. Omzien naar elkaar (vervolg)

Decentralisaties

Het Rijk geeft gemeenten steeds meer taken en verantwoordelijkheden:

- In 2015 hevelt het Rijk de begeleiding, ondersteuning en verzorging uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) over naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Vanaf 2014 vervalt bovendien de aanspraak op dagbesteding en wijzigt de aanspraak op persoonlijke verzorging (de AWBZ verzekert in de toekomst alleen onafhankelijk voorgeschreven langdurige verzorging en verpleging. Alle onderdelen die niet met zorg te maken hebben, zoals wonen, verblijf en begeleiding, verdwijnen uit de AWBZ).
- De nieuwe Participatiewet wordt ingevoerd, waardoor meer mensen participeren in de samenleving.
- Tenslotte worden de gemeenten per 2015 ook verantwoordelijk voor jeugdzorg, jeugdbescherming, jeugd-GGZ en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd.

Door deze decentralisaties komen er niet alleen nieuwe taken op gemeenten af. De daarmee gepaarde bezuinigingen zijn fors. Gemeenten moeten dus meer doen met minder geld. De eigen kracht van burgers wordt nog belangrijker. Vanuit het uitgangspunt van naastenliefde is het CDA uiteraard voor goede zorg. Wie kan daar beter bij helpen dan de overheid die het dichtst bij onze inwoners staat, de gemeente?

Kansen

Gemeenten moeten kansen pakken die de decentralisaties bieden. De gemeente krijgt nu namelijk zeggenschap over een groot deel van het sociale domein. De gemeenten moeten dwarsverbanden leggen tussen de WMO en AWBZ, de jeugdzorg en het domein van werk en inkomen. Gemeenten zullen de zorg zo efficiënt mogelijk moeten aanbieden door in te zetten op preventie en ondersteuning te bundelen. Ook de Regionale Sociale Dienst zal door forse bezuinigingen op het participatiebudget op zoek moeten naar dwarsverbanden met de sociale werkvoorziening en partners uit zorg en welzijn. Mensen met een uitkering kunnen vrijwilliger worden voor het voorzieningspakket van de WMO. Zo betekenen ze iets voor anderen en leveren een tegenprestatie voor hun uitkering. Aanbieders van zorg- en welzijnsactiviteiten, maar ook gemeenten, het maatschappelijk middenveld en ondernemers kunnen leerwerkplekken leveren of banen voor mensen met een uitkering.

3. Omzien naar elkaar (vervolg)

Omzien naar elkaar

Omzien naar elkaar is van levensbelang. Door het tijdig bieden van hulp voorkomen we dat mensen geïsoleerd raken, in problematische schuldsituaties terechtkomen of gebrek moeten hebben aan noodzakelijke levensbehoeften. Voor mensen die tussen wal en schip raken biedt de gemeente een vangnet. Het CDA vindt dat de gemeente het initiatief moet nemen voor een actieve samenwerking tussen welzijns- en levensbeschouwelijke organisaties, die zich inzetten voor het opsporen en opheffen van achterstandssituaties en eenzaamheid. Zo nodig wil het CDA dat de gemeente aanvullend investeert in activerend huisbezoek. Het CDA wil bovendien vrijwilligerswerk blijven stimuleren en ondersteunen door te investeren in een digitale vacaturebank voor vrijwilligers en door te ondersteunen bij scholing en kennisuitwisseling.

4. *Wonen voor jong en oud*

Het CDA wil een onderscheidend woningaanbod (voor onder andere starters, ouderen en mensen met een zorgvraag) per kern. Gemeenten kunnen dit samen met corporaties, projectontwikkelaars en zorginstellingen mogelijk maken. En waar mogelijk ook ruimte bieden aan particulier initiatief. Hierbij moeten we rekening houden met de woonwensen van mensen, maar ook met komende krimp in de Hoeksche Waard.

Woonruimte voor ouderen

Voor veel ouderen geldt, dat zij in hun vertrouwde woonomgeving van hun oude dag willen genieten. Het CDA wil aan deze wens zoveel mogelijk tegemoet komen, door goede regelingen voor zorg aan huis en het aanpassen van woningen. Indien dit niet voldoende is, bieden woonzorgcentra mogelijkheden om aanvullende of vervangende zorg te bieden.

Woonruimte voor jongeren

Het CDA wil het aanbod van betaalbare (huur)woningen, maar vooral ook koopwoningen voor startende jongeren vergroten en we willen dit bereiken door nieuwbouw te bieden voor senioren. De oudere huurwoningen in bezit van corporaties voldoen vaak niet aan de eisen die tegenwoordig aan seniorenwoningen worden gesteld. Ze kunnen echter nog goed verhuurd of verkocht worden aan startende jongeren. Als we nieuwbouw inzetten kunnen senioren, jongeren op twee manieren van de doorstroomeffecten profiteren. Indirect doordat de senioren die een koopwoning achterlaten voor doorstroming zorgen op de woningmarkt. En direct wanneer de huurwoningen die senioren achterlaten door corporaties bestemd worden voor jongeren, voor zowel huur als 'sociale koop'. Bij nieuwe (ver)bouwprojecten sluiten we meer aan bij de woonwensen van ouderen: zogenaamde kangoeroewoningen (een combinatie van twee zelfstandige woningen met één voordeur). Dit type woning is geschikt voor mantelzorgers die vlakbij degenen willen wonen voor wie ze zorgen en voor de zorgbehoevenden), woongroepen en levensloopbestendige woningen.

4. Wonen voor jong en oud (vervolg)

Maatwerk

Het CDA wil de medezeggenschap van bewoners over de opzet van nieuwe woonwijken, de indeling van nieuwbouw en de inrichting van de woonomgeving zoveel mogelijk bevorderen. Ook wil het CDA het makkelijk maken om vrijkomende (agrarische) gebouwen te benutten voor alternatieve woonvormen voor speciale doelgroepen, waaronder starters.

Zelfbouw

Het CDA vindt daarnaast dat er meer mogelijkheden voor burgers moeten komen om zelf te bouwen. Dat kan door meer projecten aan (een groep) particulieren over te laten in plaats van aan een projectontwikkelaar.

5. Duurzaam en dynamisch landschap

De Hoeksche Waard is een dynamisch landschap. Het landschap is altijd in ontwikkeling geweest en moet dat ook blijven. Ontwikkelingen op het gebied van de landbouw, recreatie, wonen en werken moeten volgens het CDA hand in hand gaan met de natuurontwikkeling. Het CDA wil graag met agrariërs, ondernemers, bewoners en maatschappelijke organisaties vorm en inhoud geven aan de Hoeksche Waard.

Behoud door ontwikkeling

De landbouw is vanouds een onmisbare schakel in het beheren en ontwikkelen van buitengebieden. De Hoeksche Waard moet deze agrarische identiteit behouden. Het CDA ziet ook goede kansen voor agrariërs die hun bedrijfsvoering willen 'verbreden' met activiteiten op het gebied van zorg, kinderopvang, educatie en recreatie. Leegstaande boerderijen kunnen zo ook op verantwoorde wijze andere bestemmingen krijgen. Om de recreatieve waarde van de Hoeksche Waard te vergroten wil het CDA ook de ontsluiting van het landschap met fietspaden, wandelroutes, ruiterroutes, vaarroutes en kanoroutes verder verbeteren. 'Behoud door ontwikkeling' is daarom het uitgangspunt voor het CDA.

De ontwikkeling en mogelijke uitbreiding van de kernen van het gebied mogen we niet vergeten. Zo moet deze aangesloten blijven op de wensen van deze tijd. Waar nodig moet ruimte zijn en blijven voor nieuwe ontwikkelingen, voor woningbouw en voor uitbreiding bestaande activiteiten.

Duurzaam en dynamisch

Het CDA wil alle ruimte benutten om de Hoeksche Waard dynamisch en leefbaar te houden voor de huidige en toekomstige generaties. Dit betekent ruimte geven aan de dynamiek van nieuwe ontwikkeling in harmonie met het historisch gegroeide landschap, de inwoners en de bijzondere natuurwaarden van de Hoeksche Waard. Het gaat daarbij dus niet alleen om ecologische duurzaamheid - het zo goed mogelijk omgaan met de natuurlijke stoffenkringlopen - maar ook om economische en sociale duurzaamheid. Een duurzaam landschap is alleen te bereiken en te onderhouden als er ook mensen in dat landschap wonen, werken en recreëren. Om het landschap te onderhouden moeten we geld verdienen! Daartoe ontvangt de ondernemer in de Hoeksche Waard een goed ontwikkelingsperspectief.

Windmolens

Het CDA begrijpt de noodzaak om tot een percentage groene stroom te komen. Internationaal zijn daar afspraken over gemaakt en Nederland zal aan deze afspraken moeten voldoen. In de Hoeksche Waard zijn locaties aangewezen, waar windmolens tot 150 meter hoog moeten verrijzen. Het CDA is tegen deze beslissing. Een dergelijk molenpark past gewoonweg niet in ons landschap. Wij zijn voor andere (rendabelere) vormen van duurzame energie in de Hoeksche Waard.

5. Duurzaam en dynamisch landschap (vervolg)

Bedrijventerreinen

Lokale en regionale bedrijven in de Hoeksche Waard hebben ruimte nodig om te groeien. Het is geen makkelijke opgave om deze ontwikkelingen in te passen in het Hoeksche Waardse landschap. Dergelijke ontwikkelingen hebben in het open landschap van de Hoeksche Waard snel een grote invloed op de beleving van de ruimte. Het CDA vindt daarom, dat wij bij nieuwe ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen op een goed kwaliteitsniveau inzetten waar het gaat om landschappelijke inpassing, de toepassing van duurzame technieken en meervoudig ruimtegebruik. Hierbij houden we rekening met het feit dat dit geen financiële belemmeringen oplevert voor ondernemers in deze tijd. Het CDA is voorstander van de mogelijkheid dat ondernemers van buiten de Hoeksche Waard zich kunnen vestigen op het regionale bedrijventerrein.

A4

In het belang van de bereikbaarheid van de Randstad is het CDA voor de aanleg van een A4-zuid, als het past in het landschap en inwoners van de Hoeksche Waard niet extra moeten betalen om het eiland te verlaten of op te komen.

Agrarische sector

Het CDA is voorstander van het concentreren van de glastuinbouw op aangewezen locaties. Hiermee komt, op termijn, een einde aan het versnipperde karakter. Nu door het uitblijven van subsidie van de provincie dit financieel niet of nauwelijks haalbaar is, zal op Hoeksche Waards niveau nieuw beleid komen rond lokale uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven. Concentratie laten we ons echter niet opleggen. Zolang een glastuinbouwbedrijf rendabel is, verplichten we een ondernemer niet op een andere locatie nieuwbouw te plegen. We verwachten dat door de huidige economische omstandigheden de noodzaak van schaalvergroting door glastuinbouwbedrijven zal toenemen.

Het CDA vindt het op grote schaal omzetten van goede landbouwgrond in natuur niet verantwoord. Als we zien dat de voedselproductie op wereldwijde schaal de bevolkingsgroei niet bij kan houden, vindt het CDA dat wij de verantwoordelijkheid hebben de voedselvoorziening op peil te houden. Het CDA vindt het daarom belangrijk, dat de stukken nieuw te ontwikkelen natuur slim worden gekozen. Ontwikkel die gebieden, die optimaal bijdragen aan de versterking van de ecologische en recreatieve waarden, zonder dat we daar grote stukken goede landbouwgrond voor uit productie nemen.